

KUTSESTANDARD

04-15062006-06/3

JUUKSUR I, II, III

TEENINDUSE KUTSENÕUKOGU

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid juuksuri I, II ja III kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Ilu- ja Isikuteeninduse Kutsenõukogu moodustatud töörühm koosseisus:

Maie Lõhmus	OÜ Anderal TIGI
Tiiu Lillestik	OÜ Ilutare
Ene Kattel	Eesti Kosmeetikute ja Juuksurite Erakool
Irina Lavrinenko	Eesti Modelleerijate ja Kunstnike Assotsiatsioon
Georgi Melioranski	Ühendus Crines
Aili Peetersoo	Pärnu Kutseõppekeskus
Lydia Poršnev	Salong Loren
Inna Soonurm	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Helle Varis	Viljandi Centrum
Lea-Jangaada Veeber	Juukurisalong Lea
Claire Kochberg	OÜ Claire

Ajavahemikus 20. aprill –10. mai 2002. a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 35 ilu- ja isikuteeninduse valdkonna ettevõtete ja koolitusasutuste esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlustel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusnõuete võrdleva analüüsiga, Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskusnõuetega, Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset) ja eurodirektiivi 82/489 /EEC, Nõukogu Direktiiv 19. juulist 1982 nõuetega (82/489/EEC Council Directive of 19 July 1982).

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 6. juunil 2002. a Ilu- ja Isikuteeninduse Kutsenõukogu otsusega nr. 6 kinnitatud juuksur I, II ja III kutsestandard.

Käesolev juuksur I, II, III kutsestandard on kinnitatud 15. juunil 2006. a Teeninduse Kutsenõukogu otsusega nr. 24.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kutsequalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsequalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kutsequalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks.

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub juuksuritöö juuksuri- ja iluteeninduse valdkonda, kood 9302.

Ametite Klassifikaatoris² kuulub juuksur 5. pearühma “Teenindus- ja müügitöötajad”, kood 5141.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEQUALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Juuksur I, II, III
Inglise keeles:	Hairdresser I, II, III
Vene keeles:	Парихмахер I, II, III
Soome keeles:	Parturi-Kampaaja I, II, III

4 KUTSEKIRJELDUS

Juuksur peab olema professionaalne klienditeenindaja. Juuksuri tööülesanneteks on juuste ja peanaha hooldamine, juuste lõikamine, soengute tegemine, habeme ajamine ning vuntside ja habeme modelleerimine, juuste värvimine, blondeerimine, toonitamine ja lokkimine. Juuksur peab tundma juuksekosmeetikavahendeid ja nende mõju erinevatele juuksetüüpidele ning olema kursis moesuundadega. Juuksuri tööoskuste hulka kuulub kliendi nõustamine ning kliendile sobiva juuksehooldus- ja -viimistlusvahendite müümine. Juuksur oskab teenindada nii mees- kui naiskliente, ta võib spetsialiseeruda töö käigus kas mees- või naistööle.

Valdavalt töötab juuksur seistes. Juuksuritöös kasutatavad ained võivad põhjustada allergiat.

Juuksur I kutsequalifikatsiooni taotlemise eelduseks on kutsekeskharidus keskhariduse baasil.

Juuksur II kutsequalifikatsiooni taotlemise eelduseks on kutsekeskharidus, vähemalt kaheaastane järjepidev töökogemus juuksurina ja täiendkoolituse läbimine.

Juuksur III kutsequalifikatsiooni taotlemise eelduseks on kutsekeskharidus, vähemalt viieaastane töökogemus juuksurina, oskus läbi viia näitlikke juuksuritöö esitlusi ja täiendkoolituste läbimine.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Eritingimused: Juuksurid, kes on enne kutseomistamise algust omandanud eriala mingil muul viisil, võivad taotleda kvalifikatsiooni vastavalt I, II, ja III kvalifikatsiooni nõuetele ja tööstaažile.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja –teadmised

5.1.1 Majandus – algtase

- 1) majanduse põhimõisted
- 2) ettevõtluse alused

5.1.2 Õigusaktid

- 1) töökeskkond
- 2) tööõigus
- 3) tervisekaitse
- 4) tarbijakaitse

5.1.3 Töökeskkonna ohutus

- 1) tööohutus
- 2) tuleohutus
- 3) töotervishoid
- 4) tööhügieeni- ja sanitaarnõuded
- 5) jäätmekäitlus
- 6) esmaabi

5.1.4 Suhtlemine

5.1.5 Keeleoskus (vt lisa C)

- 1) eesti keel – kesktase
- 2) võõrkeel – algtase

5.1.6 Salongi asjaajamine ja dokumentitöö

5.1.7 Kutseala töötajate töö korraldamine ja juhendamine – I, II nõue puudub

5.2 Põhioskused ja -teadmised

5.2.1 Kutsealane terminoloogia

5.2.2 Juuste ja peanaha hooldamine

- 1) juukse ehitus ja mehhaaniliste ning keemiliste kahjustuste mõju juustele
- 2) juuksehooldusvahendid ja nende mõju erinevatele juuksetüüpidele
- 3) viimistlusainete toime juustele
- 4) juuste ja peanaha hooldamine intensiivhooldusvahenditega
- 5) juuksehooldus- ja viimistlusvahendite tutvustamine ja müümine

5.2.3 Juuste pesemine

- 1) vee, šampooni ja juuksehooldusvahendite omadused ja mõju juustele
- 2) pea pesemine ja peanaha massaaži teostamine vastavalt peanaha- ja juuksetüübile

5.2.4 Juuste lõikamine

- 1) juukselõikuse terminoloogia
- 2) erineva juukse pikkusega juukselõikused - I algtase; II kesktase; III kõrgtase
- 3) kääride, fileerimis- ja modelleerimiskäärde ja -noa valik lähtuvalt juukselõikustehnikast - I algtase; II kesktase; III kõrgtase
- 4) juukselõikuse vormistamine joonisena ja lõikuse teostamine joonise järgi – I, II algtase; III kõrgtase

- 5) habeme ajamine ning habeme ja vuntside modelleerimine - I algfase; II kesktase; III kõrgtase
- 5.2.5 Püsilokk – juuste struktuurikujundus - I algfase; II kesktase; III kõrgtase
 - 1) oksüdatsioon- ja reduktsiooniprotsessid juuste keemilisel töötlemisel
 - 2) püsilokiainete erinevad omadused ja nende kasutamine
 - 3) rullikeeramise erinevad meetodid
- 5.2.6 Värvitöötlus - I algfase; II kesktase; III kõrgtase
 - 1) värvikaardi kasutamine lähtuvalt värviringi põhimõtetest
 - 2) keemilised protsessid juuste ja habeme värvimisel
 - 3) sobivate värvimisainete ja -tehnikate määratlemine ja kasutamine lähtuvalt kliendi isikupärast ja juukse struktuurist
 - 4) värvianalüüsi teostamine ja juuste värvimine erinevatel meetoditel
- 5.2.7 Soengu kujundamine - I algfase; II kesktase; III kõrgtase
 - 1) soengute kavandamine ja kujundamine lähtuvalt kliendi soovist ja stiilist
 - 2) proportsioonide tundmine ja vormide mõju
 - 3) soengute erinevad tehnikad erineva pikkusega juustele
 - 4) õigete töövahendite valik ja kasutamine
- 5.2.8 Salongitöö säästlik ja turvaline juhtimine ning korraldamine – I, II nõue puudub
- 5.2.9 Klienditeenindus – I, II kesktase; III kõrgtase
- 5.2.10 Uued moesuunad ja uued tehnoloogiad juuksuritöös - I algfase; II kesktase; III kõrgtase
- 5.2.11 Lisajuuste ja soengulisandite kasutamine - I algfase; II kesktase; III kõrgtase
- 5.2.12 Näitlike juuksuritöö esitluste läbiviimine – I, II nõue puudub

5.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 5.3.1 Päevajumestus
- 5.3.2 Ripsmete ja kulmude värvimine ning kulmude modelleerimine
- 5.3.3 Võistlustööde teostamine
- 5.3.4 Arvuti kasutamine - moodulid AO1-AO4, AO7 (vt lisa D)
- 5.3.5 Oma tööde albumi koostamine

5.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) suhtlemisoskus
- 2) uuenduste ja ideede genereerimise võime
- 3) teenindusvalmidus
- 4) liigutuste täpsus
- 5) empaatiavõime
- 6) tolerantsus
- 7) vastutusvõime
- 8) koostöövõime
- 9) analüüsivõime
- 10) loovus
- 11) kohanemisvõime
- 12) iseseisvus
- 13) püsivus
- 14) füüsiline suutlikkus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 1 aasta. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevatel nõuetel on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

Lisa D

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid